

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет фізичної культури
Кафедра фізичної реабілітації та медико-біологічних основ
фізичного виховання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фізичної реабілітації та медико-
біологічних основ фізичного виховання

 Е.О. Жигульова

«26» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ГЕРІАТРИЇ ТА ГЕРОНТОЛОГІЇ

для підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою «Фізична реабілітація»
спеціальності І7 Терапія та реабілітація
галузі знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
за спеціалізацією 227.01 Фізична терапія
мова навчання українська

2025-2026 навчальний рік

Розробники програми: Р.Б. Чаплінський, кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри фізичної реабілітації та медико-біологічних основ фізичного
виховання

Ухвалено на засіданні кафедри фізичної реабілітації та медико-біологічних
основ фізичного виховання

Протокол № 10 від «26» серпня 2025 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-
професійної програми

Руслан БУТОВ

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. Мета вивчення обов'язкового освітнього компоненту професійної підготовки «Основи геріатрії та геронтології» є формування у студентів знань про основи геронтології, теорію старіння та особливості перебігу різних захворювань у осіб літнього віку.

2. Обсяг дисципліни.

Найменування показників	Характеристика освітнього процесу
	денна форма здобуття вищої освіти
Рік навчання	1-й рік
Семестр вивчення	I семестр
Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів
Загальний обсяг годин	150 годин
Кількість годин навчальних занять	44 години
Лекційні заняття	18 годин
Практичні заняття	26 годин
Семінарські заняття	-
Лабораторні заняття	-
Самостійна робота	106 години
Форма підсумкового контролю	залік

3. Статус дисципліни: обов'язковий освітній компонент професійної підготовки.

4. Передумовами для вивчення освітнього компоненту «Основи геріатрії та геронтології» є наявність освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю І7 Терапія та реабілітація, або за напрямком підготовки Здоров'я людини, (професійне спрямування фізична реабілітація).

5. Програмні компетентності навчання.

У процесі вивчення навчальної дисципліни ОК «Основи геріатрії та геронтології» у здобувачів другого (магістерського) рівня формуються наступні **загальні компетентності**: здатність виявляти та вирішувати проблеми; здатність приймати обґрунтовані рішення; здатність працювати автономно.

Спеціальні фахові компетентності: здатність визначати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної, духовної сфер, обмеження заняттєвої участі пацієнта відповідно до Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ); здатність клінічно мислити, планувати терапію, застосовувати науково обґрунтовані засоби та методи доказової практики (Evidence-based practice), аналізувати та інтерпретувати результати, вносити корективи до розробленої програми фізичної терапії або

ерготерапії чи компонентів індивідуального реабілітаційного плану; здатність ефективно спілкуватися з пацієнтом/клієнтом, його родиною й опікунами, формувати розуміння власних потреб пацієнта та шукати шляхи їх реалізації, розробляти та впроваджувати домашню програму терапії; здатність до роботи у реабілітаційній команді та міжособистісної взаємодії з представниками інших професійних груп різного рівня; здатність надавати першу медичну (долікарську) допомогу за умов надзвичайних ситуацій та військових дій, розуміти основи тактичної медицини; здатність розуміти клінічний та реабілітаційний діагноз пацієнта/ клієнта, перебіг захворювання і тактику лікування; здатність обстежувати осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп із складною прогресуючою та мультисистемною патологією за допомогою стандартизованих та нестандартизованих інструментів оцінювання, визначати фізичний розвиток та фізичний стан; здатність прогнозувати результати фізичної терапії, формулювати цілі, складати, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії; здатність проводити фізичну терапію осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях; здатність планувати та контролювати тривалість та інтенсивність терапевтичних заходів для забезпечення їх відповідності стану здоров'я, функціональним можливостям пацієнта/клієнта та цілям фізичної терапії.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни.

За результатами вивчення обов'язкового компоненту професійної підготовки «Основи геріатрії та геронтології» у здобувачів вищої освіти мають сформуватися такі програмні результати навчання: застосовувати біопсихосоціальну модель обмежень життєдіяльності у професійній діяльності, аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта; уміти вибирати і аналізувати інформацію про стан пацієнта; проводити фізичну терапію пацієнтів/клієнтів різного віку зі складними патологічними процесами та порушеннями; проводити опитування (суб'єктивне обстеження) пацієнта/клієнта для визначення порушень функції, активності та участі; визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини, її фізичний стан, виконувати об'єктивне обстеження пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп та при складній прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний інструментарій; спілкуватися з пацієнтом/клієнтом для визначення його потреб та очікувань щодо його рухової активності та результатів фізичної терапії; прогнозувати результати фізичної терапії пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп та при складній прогресуючій та мультисистемній патології; встановлювати цілі втручання; реалізовувати програми фізичної терапії фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану відповідно до наявних ресурсів і оточення; здійснювати етапний, поточний та оперативний контроль стану пацієнта/клієнта, аналізувати результати виконання програми

фізичної терапії; коректувати хід виконання програми фізичної терапії на основі аналізу запланованих та досягнутих результатів; провадити самостійну практичну діяльність; планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження у сфері фізичної терапії, висувати і перевіряти гіпотези, обирати методики та інструменти досліджень, аналізувати їх результати, обґрунтовувати висновки; дотримуватись основних юридичних та етичних вимог, провадити діяльність зі згоди пацієнта/клієнта; надавати долікарську допомогу при невідкладних станах в умовах військового часу; вибирати методи та засоби збереження життя.

За результатами вивчення обов'язкового освітнього компоненту професійної підготовки «Основи геріатрії та геронтології» здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

- Питання поняття про геріатрію та геронтологію, біологію старіння та особливостей перебігу різних захворювань у осіб літнього віку.
- Вклад українських вчених у розвиток геріатрії та геронтології.
- Питання охорони праці і техніки безпеки при роботі з обладнанням.
- Принципи роботи з джерелами знань: навчальною літературою, спеціальною науковою літературою, документами, довідниками, періодичною пресою з геронтології.
- Основні принципи отримання, збору, аналізу, порівняння, систематизації і узагальнення інформації, практику підготовки інформаційних і науково-методичних матеріалів з геронтології.
- Способи обробки, аналізу та представлення результатів, отриманих в процесі виконання досліджень з геронтології.

вміти:

- Ефективно застосовувати теоретичні професійні знання у практичній діяльності з геронтології.
- Володіти різними методами діагностики у геронтології.
- На практиці застосовувати знання з особливостей перебігу різних захворювань у осіб літнього віку.
- Використовувати навчальне обладнання, технічні засоби навчання.
- Проводити лекційну і пропагандистську роботу.

7. Методи навчання:

Словесні, наочні та практичні методи. Демонстрація, творчий метод, проблемно-пошуковий метод, навчальна дискусія/дебати, аналіз ситуації, робота в групах (команді), проєктна технологія, аналіз конкретних ситуацій, використання мультимедійного обладнання у спеціалізованих кабінетах. Навчання через залучення до дослідницької діяльності у студентських наукових гуртках/проблемних групах.

8. Засоби діагностики результатів навчання: завдання поточного контролю: практичне виконання робіт, виконання завдань, презентації

результатів виконаних завдань, самостійна робота студентів, модульна контрольна робота, семестровий контроль у формі заліку.

9. Програма навчальної дисципліни.

Денна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	разом	у тому числі			
1		л	п	лаб	с.р.
2	3	4	5	6	
Модуль 1					
Змістовий модуль 1.					
“Основи геріатрії та геронтології”					
Тема 1. Поняття про геріатрію та геронтологію. Біологія старіння. Уявлення про хвороби старіння, їх клінічні прояви.	21	4	4	-	13
Тема 2. Захворювання серцево-судинної системи у осіб літнього віку.	20	2	4	-	14
Тема 3. Захворювання системи дихання у осіб літнього віку.	20	2	4	-	14
Тема 4. Перебіг захворювань кровотворної системи у похилому та старечому віці.	17	2	2	-	13
Тема 5. Перебіг захворювань сечостатевої системи у похилому та старечому віці.	17	2	2	-	13
Тема 6. Захворювання системи травлення у осіб літнього віку.	19	2	4	-	13
Тема 7. Захворювання ендокринної системи у осіб літнього віку.	17	2	2	-	13
Тема 8. Захворювання опорно-рухового апарату у осіб літнього віку.	19	2	4	-	13
Разом годин	150	18	26	-	106

10. Форми та методи поточного і підсумкового контролю.

Максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях рівний 12-ти.

Оцінювання проводиться у формах поточного контролю (оцінка індивідуальних усних та письмових опитувань, контроль на навчальній платформі Moodle); контроль практичних навичок (ситуаційні завдання, вирішення типових практичних завдань, робота у групах, обговорення отриманих результатів практичних робіт), оцінювання індивідуальної роботи (демонстрація презентацій власних досліджень, доповіді на наукових

конференціях, публікаційна активність). Підсумковий семестровий контроль – залік.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Якщо підсумковий контроль з кредитного модуля (навчальної дисципліни) передбачений у формі **заліку**, то вагові бали ($\hat{r}_k$) повинні бути такими, що їх сума дорівнює 100 ($\sum_k \hat{r}_k = 100$).

Оцінювання знань студентів здійснюється за результатами поточного контролю.

Семестровий залік виставляється за умови, що студент успішно виконав усі завдання, передбачені навчальною програмою дисципліни, і набрав при цьому не менше 60 балів.

Поточний і модульний контроль (100 балів)		Сума
Змістовий модуль 1 (100 балів)		100
Поточний контроль (сума рейтингової оцінки за навчальні заняття та оцінки за самостійну роботу)	МКР	
60 балів	40 балів	

Самостійна робота:

- «відмінно» – 5 балів,
- «добре» – 4 бали,
- «задовільно» – 3 бали,
- «незадовільно» – < 3 балів.

Виконання і захист презентацій.

Критеріями оцінювання презентаційних робіт є повнота розкриття теми, висвітлення сучасного стану та перспективних змін об'єкта дослідження, дотримання логіки та послідовності викладу, якісне оформлення презентації з дотриманням вимог вищої школи, володіння матеріалом обраної теми при презентації. Максимальна кількість балів за презентацію з її захистом – 5 балів.

Оцінка (**відмінно**) – якщо:

- тема презентації актуальна та відзначається практичною спрямованістю;
- у роботі здійснено ґрунтовний аналіз усіх аспектів проблеми;
- використано сучасні джерела, у тому числі періодичні видання, монографії, які дають змогу висвітлити теоретичні й прикладні аспекти теми;

- матеріал роботи добре структурований, логічно викладений та побудований на конкретному прикладі;

- висновки відповідають завданням роботи, свідчать про реалізацію мети дослідження;

- рекомендації є обґрунтованими та мають практичну значущість;

- роботу оформлено з дотриманням встановлених правил.

Оцінка (*добре*) – якщо:

- тема презентації актуальна;

- у роботі здійснено аналіз основних аспектів проблеми;

- використано джерела, які дають змогу розкрити теоретичні й прикладні аспекти теми; матеріал роботи структурований, логічно викладений та побудований на конкретному прикладі;

- висновки відповідають завданням роботи;

- рекомендації мають практичну спрямованість;

- оформлення роботи в цілому відповідає встановленим правилам.

Оцінка (*задовільно*) – якщо:

- здійснений студентом теоретичний аналіз не повною мірою відповідає темі, меті і завданням дослідження;

- використані джерела не дають можливості повністю розкрити проблему;

- висновки не повністю відповідають завданням роботи;

- рекомендації недостатньо обґрунтовані;

- робота в цілому оформлена згідно з правилами, але є певні недоліки.

Оцінка (*незадовільно*) – якщо:

- здійснений студентом аналіз не відповідає темі, меті і завданням дослідження;

- у змісті презентації не аналізується об'єкт дослідження, певні положення не ілюструються (в т.ч. таблицями, графіками тощо).

- студент не використовував необхідні літературні, нормативні джерела і статистичні дані;

- висновки не відповідають завданням роботи;

- оформлення роботи не відповідає встановленим правилам.

Рейтингова оцінка за навчальні заняття $\widehat{r}_k$:

55 балів.

Рейтингова оцінка у балах (r_k) знань, умінь і навичок студента на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля обчислюється після проведення цих занять та ліквідації студентом поточної заборгованості, пов'язаної з пропусками занять, невідповідністю або недостатньою підготовленістю до них, за такою формулою:

$$r_k = (0,05r_k^c + 0,4) \times \widehat{r}_k,$$

де r_k^c - середня оцінка навчальної діяльності студента на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля, тобто частка від ділення суми всіх оцінок на їх кількість (беруться оцінки від 4 до 12, отримані на навчальних заняттях та оцінки, отримані після ліквідації студентом поточної заборгованості, а $\hat{r}_k$ - встановлений максимально можливий бал оцінювання результатів певної навчальної діяльності студента за результатами контрольного заходу поточного контролю з урахуванням її вагомості.

Оцінки за 12-бальною шкалою та підсумкові рейтингові оцінки (r_k) у балах за навчальну діяльність студентів на практичних (семінарських) заняттях з навчального (змістового) модуля виставляються в журнал обліку роботи академічної групи.

Критерії та норми оцінювання знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти з освітнього компоненту «Основи геріатрії та геронтології»

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.
	2	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
	3	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його, провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
	5	Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
	6	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
Достатній (алгоритмічно)	7	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-

дієвий)		наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
	8	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
Високий (творчо-професійний)	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
	12	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

Модульна контрольна робота (40 балів)

Після вивчення змістового модуля здобувачі вищої освіти пишуть модульну контрольну роботу.

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються усі студенти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання модульних контрольних робіт отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної

кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для виконання або не виконали завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

МКР складається з трьох питань, кожна письмова відповідь на питання оцінюється за 12-бальною шкалою з наступним перерахунком рейтингової оцінки відповідно до розподілу балів за кожне питання за формулою:

$$r_i = (0,05 \times X) + 0,4 \text{ х ваговий бал питання} = \text{рейтингова оцінка з питання,}$$

де X – оцінка поточної успішності студента за питання відповідно до 12-бальної шкали.

Розподіл балів поточної успішності студентів

1 питання	2 питання	3 питання	Загальна сума балів
13 балів	14 балів	13 балів	40 балів

Визнання результатів неформальної та (або) інформальної освіти.

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно з Порядком визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція) (<https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view?pli=1>) зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту освітнього компоненту (окремій темі або змістовому модулю):

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту освітнього компоненту (окремій темі або змістовому модулю);
- підготовка конкурсної наукової роботи;
- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;
- призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді.

Критерії оцінювання результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті.

1. Наявність документа про завершення: сертифікат, диплом, грамота або інший документ, що підтверджує успішне проходження.

2. Відповідність змісту отриманих знань та здобутих результатів навчання тематиці курсу: у випадку якщо це курси, вебінари, семінари, круглі столи тощо, їх тематика має відповідати одній або кільком темам, які визначені даною робочою програмою.

3. Система оцінювання. Здобувач отримує:

- **відмінно (12-10 балів)**, якщо курс має значний обсяг, містить практичну складову, зміст курсу повністю відповідає програмним результатам навчання; якщо посів I місце у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт (в тому випадку, якщо тема роботи відповідає тематиці освітнього компонента); якщо посів I місце у Всеукраїнській студентській олімпіаді зі спеціальності I7 Терапія та реабілітація. Здобувач, який отримує оцінку «відмінно», демонструє глибокі, системні знання та високий рівень практичних навичок, здобутих у неформальній освіті. Він не просто засвоїв матеріал, а й здатен застосовувати його в реальних умовах, аналізувати та створювати власні рішення;

- **добре (9-7 балів)**: якщо зміст збігається з основними положеннями певної теми; якщо посів II або III місце у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт (в тому випадку, якщо тема роботи відповідає тематиці освітнього компонента); якщо посів II або III місце у Всеукраїнській студентській олімпіаді зі спеціальності I7 Терапія та реабілітація. Здобувач на цьому рівні володіє основними знаннями та вміннями, які відповідають ключовим положенням певної теми. Уміє застосовувати отримані знання в типових, стандартних ситуаціях. Здатний виконати практичні завдання, що були частиною курсу. Може виконувати аналітичну роботу, але потребує додаткових роз'яснень для вирішення нестандартних проблем;

- **задовільно (6-4 балів)**: короткостроковий семінар або тренінг, що дає базове розуміння теми. Здобувач володіє базовим розумінням теми, але його знання є фрагментарними, а навички – обмеженими. Його знання є поверхневими, і він може мати значні труднощі з поясненням взаємозв'язків між різними аспектами теми.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100 і більше	A (відмінно)	10	відмінно	Зараховано/ Passed
82-89	B (дуже добре)	25	добре	
75-81	C (добре)	30		
67-74	D (задовільно)	25	задовільно	
60-66	E (достатньо)	10		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		незадовільно	не зараховано /Fail
34 і менше	F (незадовільно з обов’язковим проведенням додаткової роботи щодо			

	вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)			
--	---	--	--	--

12. Умови визначення успішного засвоєння освітнього компоненту «Основи геріатрії та геронтології»:

- кредити присвоюються здобувачам вищої освіти після завершення навчальної дисципліни та успішного оцінювання досягнутих ними результатів навчання;

- критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти оцінювання результатів навчання є досягнення ним мінімального порогового рівня оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом, яких складає 60 % від максимально можливої кількості балів, визначеної відповідними нормативними документами Університету;

- здобувач вищої освіти вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю, якщо він не відпрацював пропущені навчальні заняття, не пересклав оцінки 0, 1, 2, 3 отримані на навчальних заняттях, не виконав або виконав модульну контрольну роботу, завдання самостійної та індивідуальної робіт з оцінкою, що становить менше 60 % від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт;

- здобувач вищої освіти, який має академічну заборгованість з освітнього компоненту за результатами поточного контролю, не допускається до екзамену. Рішення про недопущення за поданням викладача приймає декан факультету, його оприлюднюють до початку екзамену. У відомості обліку успішності роблять запис «не допущено»;

- здобувач вищої освіти допускається до складання екзамену після ліквідації академічної заборгованості за результатами поточного контролю;

- здобувач вищої освіти підготувався до екзамену з освітнього компонента, якщо його рейтингова оцінка за результатами екзамену є більшою або рівною 24 балам (60 % від максимально можливої для даної форми контролю кількості балів). Рейтингову оцінку такого здобувача вищої освіти з освітнього компонента визначають як суму рейтингової оцінки за результатами поточної успішності та рейтингової оцінки за результатами екзамену;

- якщо допущений до екзамену здобувач вищої освіти не підготувався (його рейтингова оцінка за результатами екзамену є меншою 24 балів), то бали за екзамен до рейтингової оцінки поточної успішності не додаються, виставляють підсумкову оцінку з освітнього компоненту FX за шкалою ЄКТС та «незадовільно» за національною шкалою;

- здобувачам вищої освіти, які за результатами підсумкового контролю у формі екзамену отримали незадовільну оцінку, дозволяють ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки;

- ліквідацію академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяють до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускають не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий – комісії яку створюють за розпорядженням декана факультету;

- відповідь здобувача вищої освіти, який ліквідовує академічну заборгованість на засіданні комісії, оцінюють за 100-бальною шкалою без урахування рейтингової оцінки поточної успішності;

- за неуспішного проходження оцінювання результатів навчання за освітнім компонентом кредити здобувачі вищої освіти не присвоюють;

- якщо здобувач вищої освіти, допущений до семестрового контролю не з'явився на семестровий екзамен, у відомості обліку успішності викладач записує «не з'явився». Про незалежні від здобувача вищої освіти причини (у тому числі непрацездатність у зв'язку із хворобою), які підтверджують неможливість його присутності на екзамені, він має негайно повідомити декана факультету.

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Мультимедійна аудиторія, зал фізичної терапії при різних захворюваннях, ноутбук, Інтернет, модульне об'єктно-динамічне середовище MOODLE, конференції у Google Meet, велоергометр, бігова доріжка, пульсоксиметри, гоніометри пластикові, орбітрек магнітний, профілактор Євмінова, динамічний тренажер балансу подушка «TheraBand»21430, поручні ПДВХ-1 призначені для відновлення рухів нижніх кінцівок та суглобів, після перенесення травм і хвороб та допомоги людині, що має фізичні вади, сходи з похилою площиною для дорослих СХП-1, ходунки нерегульовані, не складні для дорослих, ходунки регульовані, не складані, на чотирьох колесах зі столиком, палиця металева телескопічна (із регульованою довжиною), палиця опорна з чотирма ніжками, що регулюється за висотою, милиця пахвова підліткова, тренажер універсальний (стіл реабілітаційний).

14. Рекомендована література.

Основна

1. Геронтологія в сімейній медицині : у 2-х ч. Ч. 1: [навч. посіб. за заг. ред. проф. Л. С. Бабінець]. Львів : Магнолія, 2024. 510 с.
2. Геронтологія в сімейній медицині : у 2-х ч. Ч.2 : [навч. посіб. / за заг. ред. проф. Л. С. Бабінець]. Львів : Магнолія, 2024. 478 с.

3. Ерготерапія: [підручник Т.В. Майкова, С.М. Афанасьєв, О.С. Афанасьєва]. Дніпро: Журфонд, 2019. 374 с.
4. Медична і соціальна реабілітація : [підручник В.Б. Самойленко, Н.П. Яковенко, І.О. Петряшев та ін. 2-е вид., перероб. і допов]. К.: ВСВ «Медицина», 2018. 464 с.
5. Мухін В.М. Фізична реабілітація. Київ: Олімпійська література, 2005. 472 с.
6. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: [підручник: за загальною редакцією Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчука]. Тернопіль: ТДМУ, 2018. 372 с.
7. Попадюха Ю.А. Сучасні комп'ютеризовані комплекси та системи у технологіях фізичної реабілітації: [навч. посіб. Ю. А. Попадюха]. К.: Центр учбової літератури, 2020. 300 с.
8. Попадюха Ю.А. Сучасні роботизовані комплекси, системи та пристрої у реабілітаційних технологіях: [навч. посіб. Ю. А. Попадюха]. К.: Центр учбової літератури, 2020. 324 с.
9. Практичні аспекти фізичної терапії та ерготерапії: [навчальний посібник Н.А. Добровольська, А.С. Тимченко, В.П. Голуб та ін.; під ред. Н.А. Добровольської, О.В.Федорича, А.С. Тимченка, І.П. Радомського]. К.: Видавничий дім "Гельветика", 2021. 368 с.
10. Чаплінський Р.Б. Фізична реабілітація при серцево-судинних захворюваннях. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет ім. Івана Огієнка, 2013. 312 с.
11. Чаплінський Р.Б. Фізична реабілітація при серцево-судинних захворюваннях: навчальний посібник [Електронний ресурс] / Р.Б. Чаплінський. Кам'янець-Подільський національний університет ім. Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет ім. Івана Огієнка, 2015. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см.
12. Чаплінський Р. Б., Жигульова Е. О., Зданюк В. В. Фізична реабілітація при серцево-судинних захворюваннях: навчально-методичний посібник 2-е вид., перероб. та доопр. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2025. 299 с.

Допоміжна

1. Актуальні питання геронтології і гериатрії у практиці сімейного лікаря: [за ред.. Ю. В. Вороненка, О. Г. Шекери, Л. А. Стаднюка]. К.: Видавець Заславський О.Ю., 2015. 530 с.
2. Гігієна та екологія : [підручник В.Г. Бардов, С. Т. Омельчук, Н. В. Мережкіна та ін. ; за заг. ред. В. Г. Бардова]. Вінниця : Нова Книга, 2020. 472 с.
3. Герцен Г.І., Остапчук М.П., Спілідон В., Форух А. Травматологія літнього віку. Кн..ІІ. К: Друкар, 2005. 120 с.

4. Клінічна фізіологія: [підручник В.І. Філімонов, Д.І. Маракушин та ін. ; за ред. К.В. Тарасової. 2-ге вид., переробл. і доповн]. К. : ВСВ «Медицина», 2022. 776 с.
5. Коркушко О.В. Передчасне старіння. Київ, 2004. 211 с.
6. Курорти та санаторії України: Науково-практичний довідник: [за ред. К.Д. Бабова, В.В. Єжова, О.М. Торохтіна]. К.: Видав, дім. «Фолі грант», 2009. 432 с.
7. Поворознюк В.В. Захворювання кістково-м'язової системи в людей різного віку (вибрані лекції, огляди, статті): У 4-х томах. Т. 4. К., 2014. 672 с.
8. Функціональна діагностика: [підручник для лікарів-інтернів та лікарів – слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти МОЗ України. За ред. О.Й. Жарінова, Ю.А. Іваніва, В.О. Куця. 2-ге вид., доповн. і переробл]. Київ : Четверта хвиля, 2021. 784 с.: іл.
9. Христич Т.М., Телекі Я.М., Гонцарюк Д.О., Оліник О.Ю., Жигульова Е.О. Хронічний панкреатит: клінічно-патогенетичні особливості розвитку поєднаних захворювань та методи медикаментозної корекції (друге видання, перероблене, доповнене). Чернівці, 2022. 584 с.
10. Чаплінський Р.Б. Особливості санаторного етапу реабілітації хворих інфарктом міокарда // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. / [редкол.: І.І. Стасюк (відп. ред.) та ін.]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. 2018. Вип. 11. С. 363-369.
11. Чаплінський Р.Б. Детермінанти психологічної реабілітації хворих гострим інфарктом міокарда. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2017. Вип. 10. С. 565-574.
12. Чаплінський Р.Б. Атеросклероз, як один із варіантів артеріосклерозу. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. Вип. 9. С. 420-428.
13. Чаплінський Р.Б. Дисліпідемії – основний фактор ризику атеросклерозу та ішемічної хвороби серця. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2015. Вип. 8. С. 383-391.
14. Чаплінський Р.Б., Бутов П.С. Педагогічні передумови фізичної терапії хворих інфарктом міокарда на стаціонарному етапі. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини / [редкол.: Єдинак Г. А. (відп. ред.)

- та ін.]. Кам'янець-Подільський: Видавець Панькова А. С. 2020. Випуск 17. С. 91-97.
15. Чаплінський Р.Б., Бутов П.С., Кузан М. С. Педагогічні передумови фізичної терапії хворих із пневмонією на стаціонарному етапі. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини / [редкол.: Єдинак Г. А. (відп. ред.) та ін.]. Кам'янець-Подільський: Видавець Панькова А. С. 2021. Випуск 21. С. 39-43.
 16. Чаплінський Р.Б., Снігур Ю.І. Особливості дизайн-облаштування житла для людини з інвалідністю. Сучасні досягнення спортивної медицини, фізичної реабілітації, фізичного виховання та валеології – 2022 / XXI Ювілейна міжнародна науково-практична конференція, присвячена 90-річчю з дня заснування кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання та валеології ОНМедУ. Одеса, 6-7 жовтня 2022 року / Матеріали конференції. Одеса: ПОЛІГРАФ. 2022. С. 88-89.
 17. Чаплінський Р.Б., Сеферідіна Є.Д. Напрямки реабілітаційної допомоги клієнтам із цукровим діабетом. Сучасні аспекти фізичної терапії та ерготерапії: досягнення, проблеми, шляхи вирішення. Матеріали III Науково-практичної онлайн-конференції з міжнародною участю, м. Запоріжжя, 20-21 жовтня 2022 р. [Електронний ресурс] / Редкол.: О.М. Бурка, Л.В. Шуба. Електрон. дані. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка». 2022. С. 121-124. 1 електрон, опт. диск (DVD-ROM); 12 см. Назва з тит. екрана.
 18. Чаплінський Р.Б., Чаплінська Л.В. Психологічний аспект реабілітації хворих інфарктом міокарда на післястаціонарному етапі. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докто-рантів і аспірантів: вип. 16, у 3-х томах. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2017. Т. 2. С. 131-132.
 19. Чаплінський Р.Б., Чаплінська Л.В. Бойчук О.Д. Медико-соціальні засоби профілактики серцево-судинних захворювань. Формування здорового способу життя студентської та учнівської молоді засобами освіти: збірник наукових праць. [Електронний ресурс] / [редкол.: І. І. Стасюк (відп. ред.) та ін.]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. Вип. 12. С. 156-160.
 20. Чаплінський Р.Б., Чаплінська Л.В. Комплексна система фізичної терапії хворих з інфарктом міокарда. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. Вип. 21. С. 358-359.

21. Чаплінський Р.Б., Чаплінська Л.В. Програми фізичних тренувань при гіпертонічній хворобі. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів: вип. 19, у 3-х томах. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. Т. 2. С. 123-124.
22. Чаплінський Р.Б., Чаплінська Л.В. Психоемоційні порушення у хворих із хворобами системи кровообігу. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів: вип. 20, у 3-х томах. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2021. Т. 2. С. 152-153.
23. Чаплінський Р.Б., Чаплінська Л.В. Тривалі фізичні тренування – важлива складова частина реабілітації хворих ішемічною хворобою серця. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів: вип. 17, у 3-х томах. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2018. Т. 2. С. 137-138.
24. Чаплінський Р.Б., Чаплінська Л.В. Прогнозування ризику виникнення серцево-судинних подій. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. Вип. 22. С. 643-644.
25. Чаплінський Р., Чаплінська Л. Шляхи комплексного поєднання різних засобів фізичної терапії. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. Випуск 23. Секція Фізичного виховання, спорту і здоров'я людини. С. 863-865.
26. Чаплінський Р., Снігур Ю., Кумашевський Р. Важливість ерготерапії при посттравматичному стресовому розладі. Фізична терапія, ерготерапія: сучасні виклики та перспективи розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернівці 15.02. 2024 року) / за редакцією Я.Б. Зоря. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2024. С. 161-164.
27. Чаплінський Р.Б., Коробчук А., Адажій О. Особливості комплексної фізичної терапії в геронтології та геріатрії. Фізична терапія, ерготерапія: сучасні виклики та перспективи розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Чернівці 15.02. 2024

року) / за редакцією Я.Б. Зорія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2024.
С. 103-106.

15. Рекомендовані джерела інформації.

1. Корисні ресурси Інтернету:

Інститут Геронтології імені Д.Ф. Чеботарьова	https://www.geront.kiev.ua/
УКРКАРДІО	https://ukrcardio.org/
Український кардіологічний журнал	https://ucardioj.com.ua/index.php/UJC/issue/view/62
Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія	http://sportmedicine.unisport.edu.ua/issue/archive
Медична газета «Здоров'я України»	https://health-ua.com/newspaper/med_gaz_zu
Український медичний часопис	https://www.umj.com.ua/
Актуальні питання гігієни праці та професійної патології	https://imtuik.org.ua/rada-molodyh-vchenyh-2021/
Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського	http://irbis-nbuv.gov.ua/irbis_nbuv.html
REDro, «Доказова База Даних з Фізичної Терапії»	https://pedro.org.au/ukrainian/
Google Академія	https://scholar.google.com
Всесвітня організація ФТ	https://world.physio/uk/
ВОФТ	https://upta.com.ua
УАФТ	https://uapt.org.ua/uk/home/
Медичний клуб	https://medical-club.net/uk/
Офіційний сайт українського громадського проекту масових відкритих онлайн-курсів	https://prometheus.org.ua